

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3087-1 від 06.03.2020
Народні депутати України
О. Устенко, А. Холодов

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про Бюро економічної безпеки»

Метою законопроекту, як це зазначено у пояснювальній записці до нього, є створення організаційно-правових засад діяльності Бюро економічної безпеки (далі – БЕБ), головним завданням якого є забезпечення економічної безпеки держави шляхом побудови на основі використання нових ризик-орієнтованих методів кримінального аналізу системи своєчасного виявлення та усунення системних загроз у сфері публічних фінансів та запобігання їх виникненню в майбутньому.

Для досягнення зазначеної мети у законопроекті визначаються правові основи організації та діяльності БЕБ, а також вносяться відповідні зміни до: Кодексу законів про працю України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про попереднє ув'язнення» та низки інших законодавчих актів.

За результатами розгляду поданого законопроекту Головне науково-експертне управління вважає за необхідне зазначити наступне.

Зауваження загального характеру

1. У проекті пропонується передбачити утворення нового державного органу, тобто, БЕБ, і врегулювати його правовий статус і порядок діяльності. При цьому, передбачається, що БЕБ – це державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує економічну безпеку держави у сфері публічних фінансів та є підзвітним Президенту України та Верховній Раді України (ч. 1 та ч. 2 ст. 1 проекту). Також у законопроекті визначаються повноваження Глави держави та парламенту щодо формування та організації діяльності БЕБ. Зокрема, Президент України затверджує граничну чисельність працівників БЕБ (ч. 1 ст. 12) та призначає на посаду і звільняє з посади Директора БЕБ, а за наявності підстав, визначених цим Законом, Верховна Рада України за пропозицією не менш як третини

народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України може прийняти рішення про звернення до Президента України щодо звільнення Директора БЕБ з посади (ст. 13). Крім того, передбачена система заходів щодо контролю за діяльністю БЕБ з боку Президента України та Верховної Ради України. Наприклад, Директор БЕБ щорічно у 45-денний строк після закінчення календарного року подає письмовий щорічний звіт Президенту України та Верховній Раді України щодо стану економічної безпеки держави, результатів роботи БЕБ стосовно виявлення та усунення системних загроз у сфері публічних фінансів за минулий календарний рік. Письмовий щорічний звіт Директора БЕБ розглядається Президентом України та Верховною Радою України протягом 60 календарних днів з дня отримання ними такого звіту. Рішення Верховної Ради України щодо визнання роботи Директора БЕБ незадовільною за результатами розгляду його щорічного звіту щодо звільнення Директора БЕБ з посади приймається після заслуховування Верховною Радою України Директора БЕБ. У разі неприйняття Верховною Радою України рішення щодо визнання роботи Директора БЕБ незадовільною за результатами розгляду його щорічного звіту Директор БЕБ не може бути звільнений за поданням Верховної Ради України за незадовільну роботу до розгляду його наступного щорічного звіту (ч. 9 ст. 13). Директор БЕБ у порядку, визначеному цим Законом, щорічно звітує Президенту України та Верховній Раді України про результати роботи БЕБ за минулий рік (ст. 16). А згідно зі ст. 17 проекту щороку проводиться незалежна оцінка діяльності БЕБ «комісією зовнішнього контролю», склад якої формується на паритетних засадах Президентом України та Верховною Радою України. Зазначеними новелами обумовлені також запропоновані у проекті зміни до Регламенту Верховної Ради України.

З приводу наведених приписів проекту варто зазначити наступне. Системний аналіз конституційних норм, які визначають повноваження Президента України та Верховної Ради України, дає підстави для висновку, що ці інститути державної влади мають діяти в межах конституційних повноважень, зокрема, щодо участі у формуванні лише тих органів, які передбачені Конституцією України.

В Основному Законі України закріплено виключний перелік посадових осіб, у призначенні та звільненні яких безпосередньо беруть участь Президент України та Верховна Рада України, що свідчить про неможливість розширення на законодавчому рівні цього переліку. Це узгоджується з правовими позиціями, викладеними в рішеннях Конституційного Суду України, в яких неодноразово йшлося про встановлення лише Конституцією України повноважень Президента України та Верховної Ради України. Так, у Рішенні від 10 квітня 2003 року № 7-рп/2003 Конституційний Суд України зазначив, що відповідно до Конституції України повноваження Президента України вичерпно визначені Конституцією України, а це унеможливорює прийняття законів, які встановлювали б інші його повноваження (п. 2 мотивувальної частини). У

Рішенні Конституційного Суду України від 7 квітня 2004 року № 9-рп/2004 наголошено, що повноваження Верховної Ради України, як і повноваження Президента України, визначаються Конституцією України (пп. 4.2 п. 4 мотивувальної частини).

Отже, вищенаведені положення проекту щодо встановлення повноважень Президента України та Верховної Ради України мають ознаки неконституційності, оскільки відповідні повноваження не передбачені нормами Конституції України.

Не є прийнятним і те, що проект присвячений регулюванню статусу окремого спеціально названого державного органу. Фактично парламенту пропонується прийняти у вигляді закону статусний правовий акт про цей орган, тобто вчинити дії, повноваження на вчинення яких Конституцією України надані Кабінету Міністрів України. На нашу думку, вчинення парламентом таких дій вступає у суперечність з положеннями ст. 116 Конституції України. Адже відповідно до ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Очевидно, що БЕБ здійснюватиме свою діяльність у системі органів виконавчої влади (не законодавчої і не судової), а тому на порядок створення та діяльності цього органу мають поширюватися вимоги чинного законодавства (в першу чергу конституційні), що регулюють діяльність системи органів виконавчої влади.

Відповідно до п. 9-1 ч. 1 ст. 116 Конституції України повноваження щодо утворення, реорганізації та ліквідації міністерств та інших органів виконавчої влади відповідно до закону та в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади, покладається на Кабінет Міністрів України. Вказані конституційні норми знайшли своє відображення і конкретизацію у положеннях Закону України «Про центральні органи виконавчої влади». Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 5 вказаного Закону міністерства та інші центральні органи виконавчої влади утворюються, реорганізуються та ліквіднуються Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, а згідно з ч. 3 ст. 3 того ж Закону положення про міністерства, інші центральні органи виконавчої влади затверджує Кабінет Міністрів України.

У цьому контексті доцільно також навести правову позицію Конституційного Суду України, який у п. 2 мотивувальної частини свого Рішення від 2 березня 1999 року № 2-рп/99 зазначив, що законами України можуть регулюватися питання, *«вирішення яких відповідно до Конституції України не належить до повноважень інших органів державної влади або органів місцевого самоврядування»*. У проекті ж пропонується врегулювати суспільні відносини, які, на нашу думку, не повинні регулюватися законом.

Не є також обґрунтованою ідея визначення БЕБ як державного органу зі спеціальним статусом, оскільки до таких органів відносяться органи, існування та особливості яких визначені безпосередньо у положеннях Конституції України.

З огляду на вказане, запропоновані у проекті підходи щодо надання БЕБ спеціального статусу, порядку його формування, підзвітності та підконтрольності, на нашу думку, не повною мірою узгоджуються з відповідними положеннями Конституції України.

Варіантом вирішення відповідної проблеми у тому напрямі, який пропонується у законопроекті, могло б бути лише внесення до Конституції України змін, які передбачили б існування в системі органів державної влади не тільки таких державних органів зі спеціальним статусом, як: Центральна виборча комісія, Національна рада з питань телебачення і радіомовлення, Антимонопольний комітет України, але й органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, до числа яких могло б відноситись і БЕБ, а також чітко визначали б правила правового регулювання діяльності таких органів. Покладена ж в основу даного законопроекту ідея існування окремого закону про БЕБ до прийняття відповідних конституційних норм не може вважатись коректною.

2. Більшість положень проекту, на наш погляд, надто деталізовані і характерні скоріше для підзаконного нормативно-правового акту, а не для закону – нормативно-правового акту вищої юридичної сили. Зокрема, це стосується приписів, які визначають порядок фінансування БЕБ (ст. 9), детальний зміст щорічного звіту Директора БЕБ (ч. 2 ст. 16), порядок реєстрації, обліку та опрацювання заяв і повідомлень про вчинення кримінального правопорушення (ст. 20), переліку інформаційних ресурсів, до якого має доступ БЕБ (ч. 2 ст. 23), порядку використання інформаційних ресурсів у БЕБ (ст. 24), функцій структурних підрозділів БЕБ (Розділ III) та ін.

3. Аналіз змісту проекту свідчить про те, що окремі його норми дублюють одна одну, а деякі загалом виходять за межі предмету його правового регулювання. Так, твердження у проекті, що БЕБ здійснює свою діяльність з дотриманням законодавства про захист персональних даних, міститься в абз. 4 ч. 1 ст. 2, абз. 2 ч. 2 ст. 23, ч. 1 ст. 24, а положення про те, що Директор БЕБ щорічно звітує Президенту України та Верховній Раді України про результати роботи БЕБ за минулий рік – у ч. 9 ст. 13, ч. 1 ст. 16 тощо.

За межі предмету регулювання проекту виходять питання порядку реєстрації, обліку та опрацювання заяв і повідомлень про вчинення кримінального правопорушення (ст. 20), що відноситься до сфери регулювання Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК); ст. ст. 31 – 34 щодо повноважень слідчо-оперативних підрозділів, які конкурують з положеннями Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та КПК тощо.

4. Законопроект містить велику кількість оціночних понять на кшталт «значний досвід роботи» (ч. 2 ст. 17), «досить високе економічне зростання» (абз. 3 ст. 3), «бездоганна» ділова репутація» (ч. 1 ст. 15, ч. ч. 2, 3 ст. 17, ч. 2 ст. 55) та ін. На наш погляд, використання оціночних понять та суджень у законі є небажаним, оскільки тим самим створюються передумови для їх

неоднозначного тлумачення, а, отже, і до можливих службових зловживань. Тому необхідно звести використання таких понять і суджень до мінімуму.

5. Вважаємо за необхідне також зазначити, що реалізація даного законопроекту збільшить видаткову частину державного бюджету в частині коштів на створення та утримання БЕБ, а також на матеріальне заохочення осіб, які надають допомогу в попередженні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності БЕБ (п. 13 ч. 1 ст. 6 та п. 7 ч. 1 ст. 7 проекту). З огляду на це, а також відповідно до вимог ч. 3 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України та ст. 27 Бюджетного кодексу України до проекту мало бути додане фінансово-економічне обґрунтування. Але у доданих до проекту супровідних документах таке обґрунтування відсутнє. Твердження авторів законопроекту, що «прийняття та реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України у 2020 році при звільненні працівників податкової міліції так як фінансування цих витрат можливо здійснити в межах наявних їм бюджетних асигнувань», а також посилення на те, що в ухваленому Законі України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» вже передбачені 1,288 млрд. грн. видатків на створення органу, який буде здійснювати розслідування злочинів у сфері публічних фінансів (п. 5 пояснювальної записки до проекту) не може бути прийняте за обґрунтування, оскільки супровідні документи до законопроекту не містять розрахунків необхідних видатків.

Таким чином, неможливо порівняти передбачену у Державному бюджеті України на 2020 рік суму із видатками, необхідними для ліквідації органів податкової міліції та створення нового органу з невідомою граничною чисельністю працівників, яка буде затверджуватися Президентом України за поданням Директора БЕБ (див. ч. 1 ст. 12 проекту).

Крім того, неприйнятною є пропозиція проекту щодо надання можливості додаткового фінансування БЕБ за рахунок допомоги в межах проектів міжнародної технічної допомоги (ч. 1 ст. 9, ч. 2 ст. 10), оскільки відповідно до вимог ст. 2 Закону України «Про джерела фінансування органів державної влади» органи державної влади здійснюють свою діяльність виключно за рахунок бюджетного фінансування в межах, передбачених Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік.

7. Текст законопроекту потребує усунення деяких техніко-юридичних недоліків. Зокрема, з точки зору законодавчої техніки зміни, запропоновані до ст. 15 Закону України «Про поховання та похоронну справу», більш правильно викладати як доповнення до існуючих норм, а не викладати всю статтю у новій редакції, як це пропонується у законопроекті (пп. 13 п. 2 розділу V «Прикінцеві положення»).

Зауваження і пропозиції до окремих положень законопроекту

До ст. 3

1. Виникають сумніви щодо доцільності наведення у вказаній статті визначень певних термінів. Так, наприклад, «економічна безпека держави у сфері публічних фінансів» у значенні законопроекту – це стан захищеності інтересів держави у бюджетній, податковій, грошово-кредитній та інвестиційній сфері на національному і міжнародному рівнях, стан економіки, при якому забезпечується *досить високе* і стійке економічне зростання, у тому числі, за рахунок контролю держави за рухом і використанням державних фінансових ресурсів (абз. 3 ст. 3 проекту). Однак «досить високе економічне зростання» є оціночним поняттям, яке може змінюватись залежно від того, з якою країною порівнювати зростання економіки України, або який період брати для розрахунків.

2. Незрозуміло, що у законопроекті мається на увазі під «злочинними технологіями». У проекті закону цей термін визначається як *суспільно небезпечні діяння*, спосіб вчинення яких *обумовлює засвоєння* та інтегрування нових технологій, технологічних інновацій для удосконалення злочинної діяльності, що потребують найменших затрат часу і матеріальних ресурсів або побудови абсолютно нових *бізнес-моделей вчинення та/або приховування злочинів* (абз. 4 ст. 3 проекту). Проте згідно з тлумачним словником української мови під «технологією» необхідно розуміти сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь або сукупність способів обробки або переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій тощо¹. Таким чином, самі по собі злочинні технології не можуть бути діяннями, в тому числі – суспільно небезпечними. Злочинні технології скоріше можуть бути визначені як певна комбінація об'єднаних єдиним злочинним задумом способів підготовки злочину (як суспільно небезпечного діяння, передбаченого Кримінальним кодексом України), його вчинення або приховування².

Також неприйнятним у вказаному вище визначенні поняття «злочинні технології» видається використання терміну «бізнес-модель» щодо вчинення та/або приховування злочинів. Адже поняття «бізнес-модель» в усьому світі пов'язується із сукупністю уявлень щодо побудови підприємницької діяльності або інструментів, що застосовуються у процесі її здійснення. З огляду на це вважаємо неправильним використовувати зазначене поняття у безпосередньому зв'язку зі злочинною діяльністю.

3. У проекті визначено поняття «неструктуровані дані» як *форма представлення даних* та/або інформації у вигляді повнотекстових баз даних,

¹ Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970—1980)/ URL: <http://sum.in.ua/s/tekhnologhija>

² О.Д. Васильєва. Злочинні технології грального бізнесу: способи вчинення злочину//Науковий вісник публічного та приватного права, вип. 3, т. 2, 2018, с. 102-108/ URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2018/3/tom_2/21.pdf

що містять тексти, що не мають єдиної структурної організації, але *представлені у формі*, яка дозволяє здійснювати швидкий пошук (абз. 6 ст. 3 проекту). Але самі по собі дані не можуть бути формою, вони можуть бути тільки виражені у тій чи іншій формі. Окрім цього, поняття «швидкий пошук» є оціночним та не дає об'єктивної інформації щодо можливостей пошуку.

4. Визначення поняття «оперативний облік» (абз. 7 ст. 3 проекту), на нашу думку, виходить за межі предмету регулювання проекту і має міститись у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність».

До ст. ст. 5, 6, 7

1. Незрозумілою є мета існування у проекті закону одночасно статей про завдання (ст. 5), функції (ст. 6) та повноваження БЕБ (ст. 7), якщо всі вказані статті фактично містять приписи про конкретні повноваження БЕБ. Згідно з тлумачним словником під завданням необхідно розуміти наперед визначений, запланований для виконання *обсяг роботи*. Аналогічне визначення має поняття «функція» – робота кого-, чого-небудь, обов'язок, *коло діяльності* когось, чогось³. Прикладом коректно визначених завдань державного органу може служити ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України» або ст. 2 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» тощо. Водночас повноваженнями слід вважати *конкретні права та обов'язки*, якими наділений орган *для здійснення покладених на нього завдань*. Проте із тексту ст. ст. 5, 6 проекту важко виокремити, що саме є завданням, що – функцією, а що – повноваженням. Наприклад, у п. 23 ч. 1 ст. 6 зазначено, що БЕБ «здійснює інші *повноваження*, передбачені цим Законом». Таким чином, вказані статті потребують суттєвого змістовного і редакційного доопрацювання.

2. Також слід звернути увагу, що у п. 10 ст. 5 проекту до завдань БЕБ віднесено *виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги*. Враховуючи те, що бенефіціарами міжнародної технічної допомоги є центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська, Севастопольська міські держадміністрації, виконавчі органи місцевого самоврядування, юрисдикція яких поширюється на територію реалізації проекту (програми), Секретаріат Кабінету Міністрів України та Офіс Президента України (див. п. 2 Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153 у редакції від 01.01.2020), цей пункт потребує уточнення задля уникнення конфлікту з функціями та повноваженнями Національного антикорупційного бюро України. Адже до основних завдань Національного антикорупційного бюро України належить протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття

³ URL: <http://www.inmo.org.ua/sum.html>

інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції (ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», ч. 5 ст. 216 КПК).

3. Надане уповноваженим посадовим особам БЕБ право проводити фотографування, аудіо- і відео- зйомку має здійснюватися виключно в порядку, передбаченому законом, про що слід наголосити безпосередньо у п. 5 ч. 1 ст. 7 проекту. Адже, наприклад, відеоконтроль особи є різновидом втручання у приватне спілкування, і, якщо він проводиться без відома особи, то це має відбуватися виключно на підставі ухвали слідчого судді в порядку, передбаченому КПК (ст. 260 КПК).

4. У п. 11 ч. 1 ст. 7 передбачено, що за письмовим запитом Директора БЕБ або особи, яка виконує його обов'язки, БЕБ має право отримувати від банків, депозитарних, фінансових та інших установ, підприємств та організацій незалежно від форми власності *інформацію про операції, рахунки, вклади, правочини фізичних та юридичних осіб*, необхідної для забезпечення виконання покладених на БЕБ завдань. Однак наявність таких широких можливостей суперечить вимозі щодо збереження банківської таємниці. Норми чинного закону надають правоохоронним органам право доступу не до будь-якої інформації, а до інформації стосовно операцій за рахунками *конкретної юридичної особи або фізичної особи-суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу*, в окремих випадках – із обов'язковим зазначенням контрагентів (п. п. 3 – 3-2 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність»). Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, можливе виключно в порядку та обсязі, визначених Законом України «Про банки і банківську діяльність», а отримання від Центрального депозитарію цінних паперів, Національного банку України та депозитарних установ інформації, що міститься у системі депозитарного обліку цінних паперів, – в порядку та обсязі, встановлених Законом України «Про депозитарну систему України» з можливим урахуванням особливостей, передбачених спеціальними законами.

Аналогічне за змістом зауваження стосується ч. 3 ст. 23 проекту.

5. Не можна погодитись із наданням БЕБ права на підставі рішення Директора БЕБ, його першого заступника, його заступників застосовувати *адміністративний арешт майна фізичних та/або юридичних осіб, що полягає у повній та безумовній забороні такій особі на реалізацію прав розпорядження та/або користування її майном, на строк до 48 годин*, протягом якого суд перевіряє обґрунтованість такого арешту та приймає рішення відповідно до законодавства (п. 12 ч. 1 ст. 7). Хоча у проекті такий арешт названо адміністративним, за своєю сутністю він не відрізняється від передбаченого у ст. 170 КПК арешту майна, який є одним із заходів забезпечення кримінального провадження. Однак порядок накладення такого арешту, передбачений у проекті для БЕБ, суперечить чинним нормам КПК. Зокрема, у ч. 9 ст. 170 КПК визначено, що попередній арешт на майно або кошти на рахунках фізичних або юридичних осіб у фінансових установах може бути накладено у невідкладних випадках і виключно з метою збереження речових

доказів або забезпечення можливої конфіскації чи спеціальної конфіскації майна у кримінальному провадженні щодо тяжкого чи особливо тяжкого злочину за рішенням Директора Національного антикорупційного бюро України (або його заступника), погодженим прокурором. Такі заходи застосовуються строком до 48 годин. Невідкладно після прийняття такого рішення, але не пізніше ніж протягом 24 годин, прокурор звертається до слідчого судді із клопотанням про арешт майна.

6. Викликають сумніви положення п. 14 ч. 1 ст. 7 проекту щодо можливості посадових осіб БЕБ за наявності службового посвідчення безперешкодно входити до державних органів, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій. Аналогічні преференції свого часу вже надавались народним депутатам України ч. 3 ст. 17 Закону України «Про статус народних депутатів України», проте на практиці неодноразово виникали запитання щодо доцільності такого доступу до деяких будівель та приміщень, стосовно яких законом встановлено спеціальний режим доступу, зокрема, з пред'явленням чи оформленням інших документів, ніж посвідчення народного депутата України, особистим оглядом, оглядом та перевіркою речей відвідувача. Тоді Конституційним Судом України було остаточно вирішено, що положення ч. 3 ст. 17 Закону України «Про статус народного депутата України» щодо права народного депутата України діючого скликання при пред'явленні посвідчення народного депутата України безперешкодно відвідувати органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також його права безперешкодного доступу на всі підприємства, в установи та організації, розташовані на території України, треба розуміти так, що ці права не можуть бути обмежені з підстав підпорядкування, форм власності таких об'єктів, встановленого на них режиму секретності, проте визначені частиною третьою зазначеної статті права народного депутата України здійснюються з урахуванням встановленого законом спеціального режиму доступу на окремі об'єкти, зокрема, пред'явлення інших документів, ніж посвідчення народного депутата України, чи їх оформлення, особистого огляду, огляду та перевірки речей відвідувача (див. п. 1.2. мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 10.04.2003 № 7-рп/2003).

Враховуючи те, що у даній сфері наразі діють Закон України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» (стосовно допуску до приміщень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду, Офісу Президента України), Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 тощо, задля запобігання непорозумінням щодо права мати безперешкодний доступ посадових осіб БЕБ до приміщень суду, органів прокуратури, поліції, органів внутрішніх справ, інших правоохоронних органів, установ попереднього ув'язнення та виконання покарань, органів державної влади

доцільно було б безпосередньо у п. 14 ч. 1 ст. 7 проекту зробити уточнення про врахування особливих правил допуску осіб на деякі об'єкти.

До ст. 9

Деяко сумнівною, на наш погляд, є надання БЕБ можливості подавати безпосередньо до комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання бюджету, пропозиції щодо потреби у фінансовому забезпеченні своєї діяльності (з обґрунтуваннями та розрахунками) для прийняття відповідного рішення під час розгляду проекту закону про Державний бюджет України, якщо під час підготовки проекту Державного бюджету України виникли розбіжності щодо визначення обсягу фінансового забезпечення діяльності БЕБ, які не врегульовані Кабінетом Міністрів України (абз. 3 ч. 2 ст. 9 проекту).

По-перше, таке положення не узгоджується з Конституцією України, адже саме Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади, який *розробляє проект закону про Державний бюджет України на наступний рік і подає його до Верховної Ради України*, забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, звітує перед Верховною Радою України про його виконання (ч. 2 ст. 96, ч. 1 ст. 97, ч. 1 ст. 113, п. 6 ст. 116 Основного Закону України). Ефективне здійснення Кабінетом Міністрів України цих повноважень є основою для вжиття ним заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, проведення політики у сфері соціального захисту, фінансової та податкової політики (п. п. 2, 3 ст. 116 Конституції України). Кабінет Міністрів України не може бути відповідальним за виконання статей Державного бюджету України, що не були з ним узгоджені. До того ж, БЕБ відповідно до повноважень, передбачених законопроектом, не може мати всебічне та повне уявлення про основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на відповідний рік, не проводить аналізу виконання бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах. До сфери компетенції БЕБ не входить прогнозування обсягів доходів державного бюджету. Отже, планування фінансування БЕБ без участі Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів України ставить під загрозу економічну стабільність нашої держави.

По-друге, абз. 3 ч. 2 ст. 9 суперечить положенням ст. ст. 32-37 Бюджетного кодексу України щодо порядку складання бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України, а зміни до вказаного нормативно-правового акту *проектом закону не передбачені*.

По-третє, у разі прийняття законопроекту положення абз. 3 ч. 2 ст. 9 створять небезпечний прецедент для інших державних органів (в тому числі – правоохоронних), кожен з яких зможе в майбутньому подавати пропозиції щодо власного фінансування безпосередньо до уповноваженого комітету Верховної Ради України в обхід Кабінету Міністрів України.

До ст. 13

У ч. 8 ст. 13 проекту пропонується передбачити вичерпний перелік підстав дострокового припинення повноважень Директора БЕБ. Такий підхід, з одного боку, виключає можливість його свавільного звільнення з посади, що, у свою чергу, забезпечить здатність реалізовувати незалежне розслідування економічних злочинів, а, з іншого боку, породжує низку ризиків. Так, скажімо, якщо Директор БЕБ систематично порушуватиме вимоги законів, однак відповідні порушення не будуть містити ознак злочину, останній обійматиме свою посаду до моменту закінчення строку його повноважень.

До ст. 14

Встановлення у п. 9 ст. 14 проекту права Директора БЕБ брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу є втручанням у компетенцію Кабінету Міністрів України. Адже ч. 5 ст. 46 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» чітко визначено, що саме Кабінет Міністрів України за пропозиціями членів Кабінету Міністрів України визначає осіб, які мають право брати участь у його засіданнях з правом дорадчого голосу.

До ст. 15

Вимоги до Директора БЕБ значно занижені не тільки порівняно з вимогами до керівників інших правоохоронних органів зі спеціальним статусом, наприклад, Директора Національного антикорупційного бюро України (див. ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України») або Директора Державного бюро розслідувань (ст. 10 Закону України «Про Державне бюро розслідувань»), але й порівняно з вимогами до осіб, які претендують на вступ на державну службу (див. ст. ст. 19 – 20 Закону України «Про державну службу»).

Так, на нашу думку, законопроект має містити або відсильні норми до Закону України «Про державну службу», яким встановлені достатні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад будь-якої категорії, в тому числі категорії «А», або мають бути узгоджені з вимогами до керівників інших правоохоронних органів зі спеціальним статусом.

Зокрема, це стосується вимог до освітньо-кваліфікаційного рівня (п. 1 ч. 1 ст. 15), досвіду роботи на керівних посадах (п. 3 ч. 1 ст. 15), обставин, які виключають можливість обіймати посаду Директора БЕБ (ч. 2 ст. 15) тощо.

До ст.17

Викликає зауваження надання *комісії зовнішнього контролю* повноважень щодо доступу до матеріалів кримінального провадження, досудове розслідування у якому здійснювалося БЕБ, та іншої інформації (документів) БЕБ, з урахуванням обмежень, передбачених цим Законом та Законом України «Про державну таємницю» (п. 2 ч. 5 ст. 17 проекту). Адже це не узгоджується з п. 2 ст. 131-1 Конституції України, яким нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку віднесено до компетенції прокуратури, та суперечить положенням самого

законопроекту (див. ч. 2 ст. 18). Аналогічні приписи містяться у п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру».

До ст. 19

Не можна погодитися з пропозицією проекту щодо встановлення *особливого порядку одержання заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності БЕБ*. Зокрема, в ч. 1 ст. 19 проекту пропонується приймати такі заяви та повідомлення шляхом подання їх громадянами особисто або направлення засобами поштового, електронного та телефонного зв'язку, або через офіційний веб-сайт (причому не зазначається, яким чином ця інформація вноситься до Єдиного реєстру досудових розслідувань).

На наш погляд, ці положення проекту суперечать приписам чинного КПК, адже визначення порядку кримінальних проваджень є основним призначенням саме КПК (див. ст. 1 вказаного Кодексу). Тим самим також створюються реальні передумови для службових зловживань під час досудового розслідування в межах кримінального провадження щодо відповідних злочинів. До того ж, у проекті не враховано, що окрім заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення підставами для внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань є й інші відомості, зокрема, виявлені з іншого джерела обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 214 КПК).

До ст. 21

Викликають заперечення положення проекту, які містяться у ч. 1 ст. 21 і відповідно до яких «БЕБ взаємодіє з іншими державними органами *на підставі укладених з ними міжвідомчих угод (договорів, меморандумів)* про співпрацю або на підставі спільних наказів (розпоряджень) та протоколів до них, якщо інше не передбачено законом».

З цього приводу варто зазначити, що органи державної влади, діючи в системі управлінських відносин, вирішують завдання лише в межах своєї компетенції, реалізуючи лише ті повноваження, які їм надані законом, а інструментом їх здійснення є односторонні акти волевиявлення суб'єктів владних повноважень. У зв'язку з цим не є зрозумілим, в яких випадках і з якою метою БЕБ буде використовувати іншу форму взаємовідносин з державними органами (угоди, меморандуми, договори), яка передбачає договірну та добровільну основу і не відповідає правовому становищу БЕБ та його місцю у механізмі держави як суб'єкта владних повноважень.

Крім того, чинне законодавство України, зокрема, Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» (який є базовим у питаннях регулювання правил взаємовідносин між органами виконавчої влади), не передбачає такої форми взаємодії у системі органів державної влади. Отже, по суті, у проекті пропонується використання механізмів, правила здійснення яких не визначені. Тим самим порушується вимога ч. 2 ст. 19 Конституції України, за якою органи державної влади та органи місцевого самоврядування,

їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

До ст. 23

Частиною 6 вказаної статті передбачено, що БЕБ під час реалізації повноважень, визначених цим Законом, не потребує згоди фізичних осіб на отримання та обробку персональних даних.

Щодо запропонованих законопроектом змін звертаємо увагу, що відповідно до Конституції України не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (ч. 2 ст. 32). Аналогічна правова норма наявна і в ч. 6 ст. 6 Закону України «Про захист персональних даних». Тобто, для надання можливості збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди необхідна наявність двох складових: регламентація підстав у законі та визначення мети діяльності – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Принцип юридичної визначеності як один із елементів верховенства права не виключає визнання за органом публічної влади певних дискреційних повноважень, однак у такому випадку має існувати механізм запобігання зловживанню ними (абз. 2 п. 2.3 п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2018 № 7-р/2018). При цьому, «цей механізм повинен забезпечувати, з одного боку, захист особи від свавільного втручання органів державної влади у її права і свободи, а з другого – наявність можливості у особи *передбачати дії цих органів*» (абз. 3 пп. 2.4 п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 08.06.2016 № 3-рп/2016).

Всупереч наведеним положенням Конституції України та рішень Конституційного Суду України у проекті пропонується надати БЕБ можливість під час здійснення своїх повноважень *не отримувати згоду фізичних осіб на обробку персональних даних*, не беручи до уваги мету такої діяльності, якою може бути тільки національна безпека, економічний добробут та права людини. Це дасть БЕБ можливість обробляти інформацію щодо суб'єктів персональних даних для цілей, які можуть не стосуватися мети їх збирання, що не може бути підтримано.

Для досягнення зазначеної у ч. 2 ст. 32 Конституції України мети можуть бути визначені окремі повноваження органів державної влади на обробку персональних даних особи, які не потребують її згоди, проте законом обов'язково повинні передбачатись мета і межі такого втручання.

Аналогічні зауваження стосуються змін, запропонованих проектом до законів України «Про інформацію» та «Про захист персональних даних».

Крім того, у законопроекті пропонується передбачити право БЕБ під час здійснення своїх повноважень не отримувати згоди фізичних осіб на отримання та обробку персональних даних у тексті Закону України

«Про інформацію». Але спеціальним законом, який регулює суспільні відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, є Закон України «Про захист персональних даних». Саме у цьому Законі визначені вимоги до обробки персональних даних, права суб'єкта персональних даних, а також підстави для обробки персональних даних. Вбачається, що положення щодо права БЕБ на обробку персональних даних повинні передбачатись безпосередньо у спеціальних законах, які регулюють персональні дані, а не в Законі України «Про інформацію», як це пропонується у законопроекті.

До Розділу III «Функції структурних підрозділів БЕБ та тренінгового центру»

По-перше, слід звернути увагу, що у ч. 1 ст. 11 проекту зазначено, що систему БЕБ складають: Центральний офіс, підпорядковані йому територіальні органи та Тренінговий центр, які є органами БЕБ. У Розділі III проекту детально описана діяльність підрозділів БЕБ та Тренінгового центру, але незрозумілим залишається місце таких підрозділів у системі БЕБ. Зокрема, неясно, чи мають вони створюватись і у Центральному офісі, і у територіальних органах, або тільки у територіальних органах чи тільки у Центральному офісі.

По-друге, закон – це державний нормативно-правовий акт вищої юридичної сили, що регулює найбільш важливі суспільні відносини шляхом встановлення загальнообов'язкових правил поведінки суб'єктів цих відносин. Для регулювання менш важливих питань та для деталізації певних положень закону існують підзаконні нормативно-правові акти. Внутрішня структура певного правоохоронного органу, порядок взаємодії між собою окремих структурних підрозділів, посадові обов'язки їх працівників тощо не відносяться до питань, які обов'язково мають регулюватись законом і їх регулювання безпосередньо у тексті проекту, на нашу думку, є недоцільним.

До Розділу IV «Кадрове забезпечення БЕБ»

1. Невиправданим, на наш погляд, є створення спеціальної Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії БЕБ, яка діятиме на постійній основі. Діяльність такої структури, як кваліфікаційно-дисциплінарна комісія, може бути виправданою в тому випадку, коли працівники державного органу або іншої державної інституції не мають відносин прямого підпорядкування та є процесуально незалежними. Наприклад, кожен суддя приймає рішення самостійно і є незалежним від будь-якого впливу ззовні. (ч. 1 ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Тому з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді, оцінювання його професійних та особистісних якостей за визначеними законом критеріями здійснює кваліфікаційна комісія суддів.

Запровадження постійно діючих кваліфікаційних комісій для проведення конкурсного відбору та контролю за діяльністю працівників правоохоронних органів, які у своїй діяльності не мають ані процесуальної самостійності, ані професійної незалежності, вбачається не виправданим з

точки зору використання бюджетних коштів та зайвого ускладнення процедури добору кадрів. Добросесність кожного працівника БЕБ може бути гарантована їх підпорядкованістю керівництву БЕБ, яке, у свою чергу, має відповідні повноваження щодо контролю за роботою своїх працівників (ст. ст. 16 – 18 проекту).

Окрім цього, існування такої складної структури як кваліфікаційно-дисциплінарна комісія БЕБ, не узгоджується з процедурою призначення Директора БЕБ, його першого заступника та заступників. Адже для Директора БЕБ, який несе персональну встановлену законом відповідальність за невиконання покладених на БЕБ завдань, відсутня навіть вимога проведення конкурсу (ст. 13 проекту). Перший заступник та заступники Директора БЕБ, керівники та заступники керівників територіальних органів, керівники самостійних структурних підрозділів органів БЕБ, працівники підрозділів власної безпеки та підрозділів забезпечення діяльності БЕБ та працівники Тренінгового центру БЕБ також призначатимуться на посади без конкурсу (ч. 2 ст. 49 проекту). Існування в таких умовах кваліфікаційно-дисциплінарної комісії, особливого складного порядку проведення конкурсу, обов'язкового навчання у Тренінговому центрі, проведення спеціальної перевірки щодо рядових працівників БЕБ виглядає недоцільним.

Звертаємо також увагу, що чинним законодавством існування кваліфікаційно-дисциплінарних комісій не передбачено ані для працівників Національного антикорупційного бюро України, ані для працівників Державного бюро розслідувань, ані для Служби безпеки України.

Загалом, на нашу думку, питання, які мають бути визначені Розділом IV проекту, в достатній мірі регулюються Законом України «Про державну службу» та Кодексом законів про працю України. Таким чином, у законопроекті достатньо використати відсилання до вказаних нормативно-правових актів. Виключення може бути зроблене щодо специфіки умов оплати праці та соціально-побутового забезпечення працівників БЕБ та деяких інших питань, вирішення яких пов'язано з виключною компетенцією БЕБ.

До розділу V «Прикінцеві положення»

Щодо змін до КПК (пп. 1 п. 2 розділу V проекту)

1. У законопроекті до низки статей КПК пропонуються аналогічні за своїм змістом уточнення про те, що вирок або ухвала суду (*слідчого судді*), які набрали законної сили, обов'язкові для осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, а також для усіх фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх службових осіб, і підлягають виконанню на всій території України (див. ч. 2 ст. 21, ч. 1 ст. 533 КПК у редакції проекту). На наш погляд, уточнення видів судових рішень у кримінальному провадженні у разі необхідності має відбуватися шляхом внесення змін не до запропонованих статей КПК, а до ст. 369 даного Кодексу.

2. Законопроектом вносяться зміни до ст. 214 КПК, яка регулює порядок досудового розслідування. Зокрема, в абз. 2 ч. 1 ст. 214 КПК (у редакції проекту) встановлюється, що слідчий, прокурор невідкладно, але *не пізніше 24 годин після отримання аналітичного висновку органу БЕБ*, що містить відомості про вчинене кримінальне правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Варто зауважити, що запропонований у проекті порядок досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності БЕБ, кардинально відрізняється від загального, за яким слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (див. ч. 1 ст. 214 КПК). При цьому, обґрунтування доцільності передбаченого у проекті порядку в пояснювальній записці до законопроекту відсутнє.

На наш погляд, внесення відповідних змін може негативно відобразитися на якості досудового розслідування відповідних кримінальних правопорушень з огляду на те, що в проекті відсутні норми, які б встановлювали строк для підготовки БЕБ зазначеного вище висновку. Відтак може мати місце ситуація, коли втрата часу унеможливить отримання тих чи інших доказів, допит свідків тощо.

3. У другому реченні ч. 3 ст. 216 КПК (у редакції проекту) зазначається, що детективи БЕБ здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених ст. 191 Кримінального кодексу України (далі – КК), якщо предметом злочину є бюджетні кошти в розмірі, який у сто і більше разів перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на час вчинення злочину. При цьому, згідно з абз. 1 ч. 5 ст. 216 КПК досудове розслідування злочинів, передбачених ст. 191 КК, здійснюють детективи Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) за умови вчинення злочину суб'єктом з переліку, що містить ч. 5 ст. 216 КПК. Винятки з цього правила в ч. 5 ст. 216 КПК відсутні. З наведеного вбачається, що у разі прийняття законопроекту матиме місце дублювання і часткова конкуренція повноважень БЕБ та НАБУ в частині підслідності.

4. У законопроекті пропонується виключити абз. 1 ч. 9 ст. 216 КПК, в якому визначено, що у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених ст. ст. 209 і 209-1 КК, досудове розслідування здійснюється слідчим того органу, який розпочав досудове розслідування або до підслідності якого відноситься суспільно небезпечне протиправне діяння, що

передувало легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, крім випадків, коли ці злочини віднесено згідно із цією статтею до підслідності НАБУ. На порушення вимог п. 1 ч. 1 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України ця пропозиція в пояснювальній записці до проекту не обґрунтована.

Щодо змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) (пп. 3 п. 2 розділу V проекту)

Законопроектом пропонується внести зміни до КУпАП, якими, в тому числі, встановлюється відповідальність за невиконання законних вимог посадових осіб БЕБ (ст. 185-14 КУпАП у редакції проекту).

Звертаємо увагу, що аналіз змін, які вносились до КУпАП останнім часом, виявляє тенденцію до збільшення складів адміністративних правопорушень, які передбачають відповідальність за невиконання приписів або законних вимог, розпоряджень або ухилення від виконання, або перешкоджання посадовим особам, які мають відповідні владні повноваження, щодо усунення порушень законодавства. На сьогоднішній день КУпАП містить в собі близько 50 таких складів, які відрізняються між собою лише належністю посадових осіб до того чи іншого державного органу. Таку тенденцію не можна визнати позитивною, оскільки КУпАП перевантажується значною кількістю статей, які по суті мають один і той же предмет регулювання – встановлений порядок управління. Тому замість доповнення КУпАП ще одним таким складом правопорушення (йдеться про зміст ст. 185-14 КУпАП у редакції проекту) доцільно було б здійснити їх уніфікацію з урахуванням досвіду практики застосування цих статей. Достатньо однієї статті КУпАП, диспозиція якої встановлювала б відповідальність за невиконання передбачених законом вимог посадових осіб державних органів, ненадання їм на законні вимоги інформації документів тощо із достатньо варіативною санкцією, яка передбачала б достатню кількість видів адміністративних стягнень у відповідному розмірі (строках) задля того, щоб диференціювати вчинене адміністративне порушення за рівнем його суспільної шкідливості.

Щодо змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (пп. 11 п. 2 розділу V проекту)

У законопроекті вносяться зміни до п. 2 ч. 1 ст. 37 цього Закону, де зазначається, що взяттю на облік військовозобов'язаних підлягають «звільнені зі служби поліцейські, особи начальницького та рядового складу ... органів БЕБ...».

Звертаємо увагу, що БЕБ комплектується особами начальницького складу, державними службовцями та працівниками, які працюють за трудовими договорами, і всі ці категорії об'єднуються терміном *працівники* (див. ст. 58 проекту). З огляду на це вважаємо, що зазначені вище положення законопроекту доцільно було б доповнити посиланням на «працівників, які мають спеціальні звання БЕБ».

Щодо змін до Закону України «Про запобігання корупції» (пп. 15 п. 2 розділу V проекту)

Звертаємо увагу, що поданим законопроектом пропонується віднести Директора БЕБ до службових осіб, які займають особливо відповідальне становище (див. п. 3 примітки до ст. 368 КК у редакції проекту). Водночас жодних змін до Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), що свідчили б про віднесення Директора БЕБ до службових осіб, які займають відповідальне й особливо відповідальне становище, не пропонується.

Натомість аналіз чинних положень Закону дозволяє стверджувати, що до службових осіб, які займають відповідальне й особливо відповідальне становище, висуваються підвищені вимоги щодо дотримання ними приписів антикорупційного законодавства. Так, декларації службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, підлягають обов'язковій повній перевірці (абз. 2 ч. 1 ст. 50 Закону); до таких осіб встановлюються додаткові заходи здійснення фінансового контролю (ч. 2 ст. 52 Закону); стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, проводиться спеціальна перевірка (абз. 1 ч. 1 ст. 56 Закону) тощо.

Враховуючи зазначене, необхідним є внесення відповідних змін до приміток ст. ст. 50 та 56 Закону України «Про запобігання корупції».

Щодо змін до Закону України «Про Службу безпеки України» (пп. 34 п. 2 розділу V проекту)

Законопроектом вносяться зміни до ст. 2 вказаного Закону, які спрямовані на коригування завдань і функцій СБУ.

На наш погляд, зазначені зміни не стосуються створення та діяльності БЕБ, а, отже, виходять за межі предмету регулювання законопроекту.

Крім того, звертаємо увагу, що на розгляді Верховної Ради України знаходиться кілька законопроектів, якими Закон України «Про Службу безпеки України» викладається у новій редакції (див. законопроекти реєстр. № 3080 від 18.02.2020, реєстр. № 3196 від 10.03.2020, реєстр. № 3196-1 від 24.03.2020).

Щодо змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (пп. 45 п. 2 розділу V проекту)

Потребують перегляду запропоновані у проекті зміни до ч. 16 ст. 43 цього Закону щодо надання права на встановлення зазначеним в цій частині особам (які обрані народними депутатами України, при досягненні ними під час строку депутатських повноважень віку або вислуги років, установлених цим Законом) пенсії, що обчислюються відповідно до ст. 20 Закону України «Про статус народного депутата України». Справа в тому, що відповідно до ч. 12 ст. 20 Закону України «Про статус народного депутата України» пенсійне

забезпечення народних депутатів здійснюється відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Тому немає сенсу посилатись на цю норму.

Щодо змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції України (пп. 46 п. 2 розділу V проекту)

1. У ч. 10 ст. 58 проекту зазначається, що «на осіб начальницького складу БЕБ, крім положень цього Закону, поширюється положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ та Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України».

Крім того, у ч. 10 ст. 72 законопроекту вказується, що особи начальницького складу БЕБ можуть бути притягнуті за вчинення дисциплінарних проступків за порушення Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України.

Проте у законопроекті помилково передбачено узгодження законопроекту не із Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ України, а із Дисциплінарним статутом Національної поліції України. Адже відповідно до абз. 2 преамбули до Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України (затвердженого Законом України від 22 лютого 2006 року № 3460-IV) «дія цього Статуту поширюється на осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України та податкової міліції, які повинні неухильно додержуватися його вимог».

Тому запропоновані у проекті зміни слід внести саме до Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України (як це вірно вказано у порівняльній таблиці до законопроекту).

2. Окрім положень, наведених у проекті, у Дисциплінарному статуті органів внутрішніх справ України доцільно було б також визначити обсяг дисциплінарних повноважень керівництва БЕБ щодо заохочень, а також притягнення до дисциплінарної відповідальності підлеглих працівників, як це зроблено, наприклад, щодо дисциплінарної влади керівників державних органів, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування, керівників військових формувань, органів спеціального призначення з правоохоронними функціями та ін. (див. ст. 12 Дисциплінарного статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 551-XIV). Адже у Дисциплінарному статуті органів внутрішніх справ України передбачено нагородження відзнаками лише Міністерства внутрішніх справ (п. п. 5, 7, 10 ч. 1, ч. 2 ст. 9); дисциплінарні стягнення, які можуть бути застосовані виключно до працівників органів внутрішніх справ (п. 8 ст. 12); дисциплінарні повноваження тільки Міністра внутрішніх справ України щодо заохочень і накладення стягнень (ст. ст. 10, 13), порядку

проведення службового розслідування (ст. 14), порядку подання та розгляду скарг (ст. 20). Ці положення проблематично буде застосовувати до працівників БЕБ, оскільки цей орган не входить до системи органів внутрішніх справ.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду у першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання із урахуванням висловлених зауважень і пропозицій.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, Т. Ругасва, О. Петриченко, І. Кунець, Є. Корнієнко,
І. Лагус, В. Грицак, Т. Ткач, Н. Лаврухіна

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01

Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/36391 від 24.04.2020

65138